

Ole Robert Sunde: Alt faller.

Liv Zachrissons arbeid er et stedsspesifikt arbeid og det er knyttet til Trafotårnet på Dikemark, og med Dikemarks historie så virker det å være et fall, for det med å falle er jo selve prosjektets idé, som kanskje pirker på en vond sårskorpe, men jeg tror ikke dette angår Dikemarks historie, og all dens sårbare historie, dette er mer om et tårn og dets forfall og overgivelse; for det trafotårnet er en transformer som omsetter elektrisk vekselstrøm til en annen spenning, og Zachrissons arbeid er om omfordelt spenning og om forfallet til et tårn som har mistet det å kunne omdanne spenningen og et tårn som ikke faller, men som faller i et forfall, og dette prøver den svenske kunstneren å fortelle om via fotografier, tegninger, malerier, tekst og lyd.

En venninne av meg som er filmregissør hadde en klipper som var flink til å falle og på hennes stuegulv ville han prøve å falle; det var en eller annen premiere vi skulle feiere og da ville hennes klipper vise hvor god han var til å falle, som om han skulle vise hvordan skuespillere eller stuntmenn skulle falle uten at de slo seg, det var jo hele vitsen fortalte min venninnes klipper før han skulle praktisere et fall på stuegulvet, og han reiste seg opp og gikk over stuegulvet, han hadde sko på føttene, som om det skulle være mer autentisk, og falt sidelengs og det klirret i glass og flere skapdører ristet, men hans fall virket svært ekte og alle vi som så det applauderte, men vi lurte samtidig om han hadde slått seg.

Zachrissons skisser, for det står skisser, er både sensuelle og vakre og i et maleri av en hodeløs kvinnekropp, står kroppen mot en bakgrunn av et mønster, som også er malt for seg selv, eller noe av mønstret, i mange ulike farger, og den hodeløse kroppen, i en slags mørk strikkekjole, med begge armene løftet opp i en slags overgivelse, er det et stort og langt arr, ikke arr, men en lang hvit stripe og det kan minne om en lang og tynn nål eller kniv, og denne nålen eller kniven er som en åpning, midt på den mørke kjolen, men jeg aner ikke hva det er og jeg aner heller

ikke om det har noe med et fall, eller om Trafotårnets forfall, heller ikke tegningen på det samme stedet, som den mørke og hodeløse kvinnekroppen med begge armene løftet opp, som er en tegning som kan minne om en stor slåsshanske, men så ser jeg det som kan være begynnelsen av en kontur eller en uavsluttet kontur, for helt øverst på teningen er det et øye, eller som ser ut som et øye, et bedende øye, eller et sørgmodige øye, og konturen til en lang nese ligger og dirrer i en tynn strek, som om tekningen er på vei å bli slutført før også den faller, og under denne tegningen, hva det nå skal forestille står denne teksten:

«Jag faller

faller

in i rummet

ut av mig själv

jag faller in

jag faller

ut

rummet tar

emot

sakta

kroppen faller

kroppen faller av sig själv

sakta faller jag i kroppen

in

kroppen tar emot

i rummet».

Det er i fallet; inn i kroppen og ut av den og fallet ned eller inn i rommet, dette er om å falle og som hele prosjektet er om; det individuelle fallet og det rommet som tar imot den fallende kroppen; det er flere kiler, kniver, nåler på andre malerier og flere mønster om ikke det også er ornamentikk, det som er litt pågående og på sin måte urokkelig, er at ornamentet, av en kniv, et arr, kan være en slags total ruptur, som om dette er relatert til en fødsel eller et keisersnitt, om ikke det innerste er av å falle, som en type av ryggstøyle som knekker eller som bøyer av; på nytt er det ryggen til en kvinne, med mye hår og langs ryggen, fra låret og opp, er det en svak rosa søyle som en svært uvanlig ryggstøyle eller mer som et ornament som er i slekt med de andre ornamentene hun bruker, men jeg er veldig usikker på hva det skal være, og hva det har med det å falle å gjøre.

Alt faller, skriver hun i en prosjektbeskrivelse, og det har hun rett i; alt faller, men er det da om forgjengeligheten og jeg tenker på å døden, som om alt dette arbeidet er rammet inn av døden og da rykker jo asylet nærmere; for Dikemark er jo et sted som er full av historie, men det lar jeg ligge nå siden Zachrisson ikke går inn i de labyrintiske gangene; og i de siste bildene og nå heter de ikke mer «skisser», nå er det «Modell: tegninger, foto og maleri», som om det har skjedd noe, og det er helt andre bilder for her er «modellene» eller hva det nå skulle kalles, som skikkelser som hopper , og det er noe med deres føtter for helt nede ved skoene virket det som om føttene, eller helt nede på leggene, er bunnet fast, og blir det et påført fall, altså det som myndighetene kaller for selvdrap, av en eller annen merkelig grunn sier alltid politiet «selvdrap» og aldri selvmord, og jeg vet ikke hvorfor, slik jeg heller ikke vet hvor disse fem skikkelsene faller eller hiver seg med sammenknyttete føtter og ned, hvor nå nede er, men det som er nede på bildet er det en skikkelse som ligger med en tydelig kropp, men et utydelig fjes, men de fem som hopper eller svever, eller hva de nå gjør har heller ikke tydelige fjes.

Og det er også noe med lyset i bildet, eller for å si det pent, det er mye rart med dette bildet som det er mye rart med av det som Zachrisson gjør, hun har alltid vært en uforutsigelig kunstner, og det er ikke greit å vite hvor hun er på vei, det er derfor hun er kunstner, og her er det, som vanlig, vil jeg si, vondt å vite hvor hun skal, for det er noe hun vil si, men det er ingen som vet hva dette er og det er jo flott, for da kan vi tenke etter på hva hun prøver å si.

Her er ett bildet av et bilde, og det at det er et bildet av et bildet og det er som et sitat av de som kunne ha hoppet, her er alt holdt tilbake i en underlig suspens, for å holde noe tilbake; alt er tilbakeholdt, det er jo selve saken her, og det er jo det som er Liv Zachrissons styrke og hennes vilje til å være uforutsigelig, og det bildet jeg tenker på er et veldig vanskelig bildet siden det er to skråstilte bilder i bildet, og på den ene veggen, da må dette være et fotografi, er det et stort avbildet ornament, som kan minne om det ornamentet som er som en snål ryggstøyle opp via låret på den kvinnen som viser alt håret, så da tenker jeg hva er det med dette ornamentet, som blir gjentatt, på det siste arket, står det en tekst, og overskriften eller tittelen er: «Tekster fra notatbok»:

«Jag upptäckte

Et hus

som var glömt

kanskje det var mig

jag såg,

som det handlade om».

«Det var som om huset

ventet på meg,

ville jeg skulle åpnet det

skape et nytt kapittel

hente inn verden

på nytt

et lys i dets mørke

kropp».

Hva er det med selve tårnet, all den tid Zachrisson beskriver tårnet som en arkitektonisk parallell til en kirke, og det er mange interiørfotografier av tårnet, og det er også en del av hennes atelier, og så skriver hun at tårnet ikke har noen postadresse, som om det understreker at det har falt ut av sin stedighet av å ha vært en del av Dikemark; Trafotårnet er overgitt og ender som et kunstprosjekt, og da har det fått en ny rolle; det som nå omfordeler spenningen er ikke en trafomaskin, men det som en kunstner greier å få ut av det, og hun omfordeler strømmen videre til å bli en helt annen type av strøm, den er ikke elektrisk, eller den er elektrisk på en helt annen måte som ikke kan måles i volt, den kan bare måles i et mål som er uten mål, det er kunstens mål, den måles ikke i en standart, og den måles ikke i hvor mye vi fatter, men heller ikke i det ufattbare, det måles i det umålelige, for det er ingen som vet hva dette kan være; vi må bare tenke at vi vet like mye eller like lite som hun som er kunstneren bak dette vet.

I et dikt av Tor Ulven fra samlingen «Etter oss, tegn» fra 1980 er fallet stå stort av selve «Livet er avlyst»:

La oss sove videre

til neste

eon.

Snart blir solen

en supernova,

samme faen.

Denne ytterste dysterheten angår ikke Liv Zachrisson prosjekt om enn det er en svak kime hos henne, om materiens skrøpelighet, om tidens gang, eller tidens strøm, etter at hun påkaller et omskiftelige fall, fra tårnets fall til det som blir hennes strøm av omfordelt fall, som om hennes arbeid faller oppover, liksom innfanget av kunstens tyngdekraft.